

POLITIHØGSKOLEN

STUDENTEVALUERING I B3, VÅREN 2014

KJERSTI HOVE OG SILJE BRINGSRUD FEKJÆR
POLITIHØGSKOLEN, AUGUST 2014

1. Innledning

Rapporten oppsummerer sentrale forhold i den avsluttende evalueringen for kullet som gikk ut av Politihøgskolen våren 2014. Kullet hadde frem til dette tidspunktet fått liten anledning til å evaluere utdanning/ undervisning i B3, sett bort fra den evalueringen som foregikk i regi av fagutvalg. En av årsakene til dette var at det hadde blitt gjennomført omfattende evalueringer i B3 for kullet som gikk ut i 2013 (RECPOL samt evalueringer etter hver modul). Det gjenstod analyser av materialet fra 2013 og det var derfor ikke satt inn ressurser til å gjennomføre og analysere underveisevalueringer i 2014.

Formålet med den avsluttende studentevalueringen var først og fremst å gi studentene anledning til å gjøre en enkel vurdering av utdanningen generelt sett. I tillegg ønsket Politihøgskolen å gjennomføre en evaluering av studentenes syn på våpenopplæringen spesielt. Bakgrunnen for dette siste fokus var flere medieoppslag som slo fast at politistudentene er utrygge i våpenbruk (Universitas, 2014). Universitas tok utgangspunkt i en evaluering som ble gjennomført av studentrådsleder i Oslo våren 2012. Lav svarprosent (under 40 %) innebærer at det er usikkert hvorvidt svarene i den undersøkelsen er representative for politistudentene. Undersøkelsen gir heller ikke dekning for å si noe om hvorvidt studentene føler seg utrygge med våpen, slik det har blitt hevdet i media.

Rapporten inngår i Politihøgskolens kvalitetsarbeid i bacheloravdelingene. Den er stilet til ledere og fagansatte og skal inngå i det sykliske arbeidet med utvikling av fagplaner og undervisning. Rapporten beskriver sentrale funn i årets studentevaluering. Hovedfunn beskrives kort for hvert tema og deretter går tematikken litt nærmere i sømmene. Det gjøres få forsøk på å tolke de funn som blir gjort, funn etterfølges av spørsmål. Videre tolking og bearbeiding av funn overlates til avdelings- og studieledere samt fagansatte i de ulike bacheloravdelingene.

2. Metode

Utforming av evalueringen forgikk mot slutten av vårsemesteret. Flere var involvert i forarbeidet: kommunikasjonsenheten i rektors stab, forskningsavdelingen og bacheloravdelingen. Studentrådet i Oslo og fagansatte som underviser i operative emner i Stavern bidro aktivt med utforming av spørsmål. Avdelingslederne på bacheloravdelingene gav sin tilslutning til undersøkelsen i slutten av mai.

Vi ønsket å gjøre komparative analyser av de generelle vurderingsspørsmålene der dette var mulig. Det ble derfor benyttet spørsmålsstillinger og svaralternativer fra StudData, et spørsmålsbatteri som

lå til grunn for evalueringsspørsmålene som ble benyttet ved PHS i 2008 og 2013.

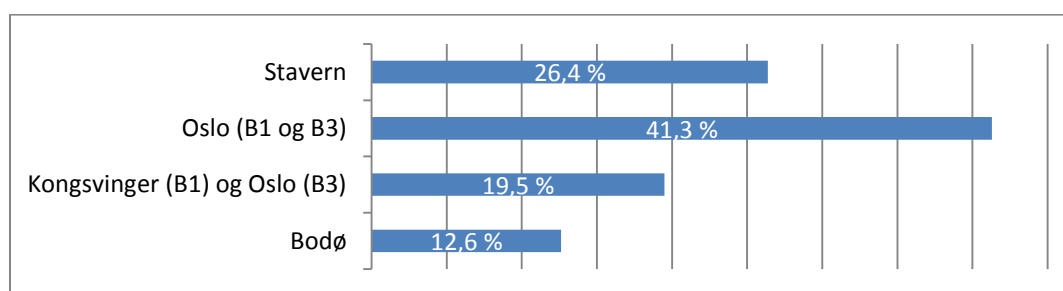
Spørsmålsstillingene i 2008 var noe annerledes enn i 2013. Ikke alle spørsmål har derfor vært mulig å sammenlikne.

Questback ble benyttet i utformingsfasen. Alle studentene i B3 (693) fikk invitasjon om å delta via PHS-mail i starten av juni. Det ble sendt to purringer. Studentrådene ved de tre studiestedene informerte om evalueringen og motiverte studentene til å svare, det samme gjorde avdelingslederne. På grunn av lav svarprosent ble det den siste studieuken sendt ut en sms fra rektor, hvor han oppfordret studentene til å besvare undersøkelsen.

Analysen av undersøkelsen er foretatt i SPSS av Kjersti Hove og Silje Bringsrud Fekjær. Hove har hatt hovedansvaret for rapporten. Fekjær har hatt ansvar for analysene knyttet til studentenes vurdering av operativ kompetanse og våpenopplæring. Hun har også fungert som rådgiver i hele arbeidsprosessen og rapporten som helhet.

3. Bakgrunnsvariabler

435 av 693 studenter (63 %) svarte på undersøkelsen. Fordelingen mellom studiestedene er som følger: 115 (26 %) fra Stavern, 55 (17 %) fra Bodø, 85 (20 %) fra Kongsvinger (Kongsvinger B1 og Oslo B3) og 180 (41 %) fra Oslo.

Figur 1 Svarprosent pr studiested

35,3 % av studentene oppgir at de er kvinner, noe som gjør at kvinnene i kullet er noe underrepresentert (kvinneandelen for kullet er 41 %). Kullet som gikk ut i 2014 ble bedt om å oppgi om de hadde forsvarsbakgrunn, og 58 % oppgir at de har bakgrunn fra forsvaret.

4. Generell vurdering av utdanningen

Hovedfunn

Studentene i 2014 er i snitt litt mer fornøyd enn misfornøyd med studiet. Det er spredning i studentenes vurdering. En stor gruppe (45 %) oppgir at de hverken er fornøyd eller misfornøyd med utdanningen. Studentene i 2013 og 2014 gir svært like vurderinger av studiet samlet sett, begge med en gjennomsnittsskår på 3,2. Kullet svarer et klart nei på spørsmålet om de har vurdert å avslutte studiet underveis. Kullet svarer et klart ja på spørsmålet om de ville velge studiet om igjen om de hadde fått det samme valget om igjen. Dette svarte også studentene i 2013 og 2008.

- **Hvor fornøyd er de med utdanningen?**

Følgende spørsmål ble stilt: *Hvis du i ettertid skulle gi en samlet vurdering av denne utdanningen, hvor fornøyd vil du da si at du er (bruk av skala fra 1 til 5 hvor 1 angir misfornøyd og 5 svært fornøyd)?* 2014-kullet gir uttrykk for at de i snitt er mer fornøyd enn misfornøyd med utdanningen (3,2). 45 % oppgir at de hverken er fornøyd eller misfornøyd, 38 % oppgir at de er fornøyd, mens 16 % oppgir at de ikke er fornøyd med den utdanningen de har fått ved PHS. Standardavviket er på 0,8. Vi finner ingen forskjeller i vurderingene innen 2014-kullet, sett ut i fra studiested, kjønn eller forsvarsbakgrunn.

Sett i forhold til en tilsvarende vurdering fra studenter i profesjonsutdanninger ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HIOA), ser vi at studentene ved Politihøgskolen ligger på samme snitt som allmennlærerstudentene (gjennomsnitt 3,2), lavere enn ergoterapistudentene (gjennomsnitt 3,6) og høyere enn sykepleierstudentene (gjennomsnitt 2,8) (Hatlevik, 2009).

Kullene i 2013 og 2014 gir svært like vurderinger av studiet samlet sett, begge med en gjennomsnittsskår på 3,2. Også en stor gruppe studenter ga i 2013 uttrykk for at de hverken var fornøyd eller misfornøyd med utdanningen (48 %). 36 % oppga da at de var fornøyd med utdanningen, mens 17 % oppga at de ikke var fornøyd med utdanningen. Kvinnelige studenter som gikk ut i 2013 ga uttrykk for å være mer positive til utdanningen enn sine mannlige kolleger. Det samme gjelder kvinnene i 2014-kullet.

I 2008 ble det gjennomført en avsluttende studentevaluering siste studieår. Studentenes ble da spurt om det samlede *læringsutbyttet* av utdanningen sett under ett. Spørsmål om læringsutbytte knyttet direkte til studentenes læring, mens vurdering av utdanningen også inkluderte andre forhold som f. eks. organisering og ressurser generelt. Det ble benyttet en annen type skala i denne studentevalueringen, en firepunkts-skala. Ved bruk av denne skalaen måtte studentene «ta stilling

til» hvilken valør vurderingen skulle ha, de fikk ikke anledning til å gi en nøytral vurdering slik tilfellet er ved bruk av en fem-punkts skala som vi har benyttet i studentevalueringen i 2013 og 2014. Selv om vi ikke kan sammenlikne kullenes vurderinger i 2008, 2013 og 2014 direkte, legges det merke til at studentenes vurdering av samlet læringsutbytte i 2008 var betydelig mer positiv enn i 2013 og 2014. Hele 92 % mente da at de hadde hatt et svært godt eller godt læringsutbytte, mens 7 % mente at de hadde hatt et svært dårlig eller dårlig læringsutbytte. Gjennomsnittsskår for kullet var 3 (skala fra 1-4 hvor 1 angir lav verdi og 4 høy verdi).

- **Planer om å slutte?**

Studentene ble spurt «om de i løpet av studietiden alvorlig hadde vurdert å avslutte studiet». Studentene svarer klart nei på dette (standardavvik 0,32). 12 % svarer at de har vurdert å slutte, mens 88 % svarer nei. Den samme svarprosenten får vi fra kullet som gikk ut i 2013. Kvinnelige studenter i 2013 var tydeligere i sin vurdering på at de ikke hadde tenkt på å slutte enn mannlige studenter (signifikanssannsynlighet 0,000). Vi finner ingen signifikante forskjeller mellom kjønn blant studentene som gikk ut i 2014. Vi finner heller ingen signifikante forskjeller mellom studiesteder. Hos avgangsstudenter ved HIOA ser vi at en betydelig høyere andel av studentene i de fleste profesjonsstudier vurderte å slutte i studiet, f. eks 27 % av allmennlærerstudentene og 37 % av sykepleierstudentene. Førskolelærerne og barnevernspedagogene har en tilsvarende svarprosent som hos oss, hhv 14 % og 13 %.

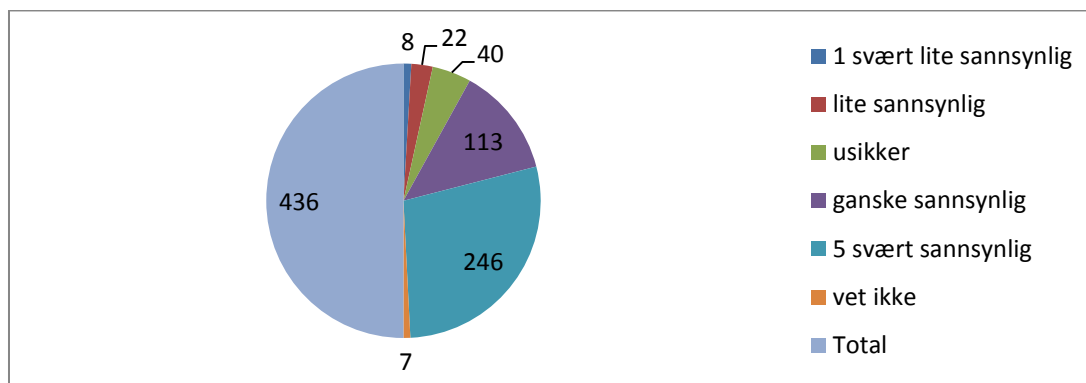
I 2008 ble det samme spørsmålet stilt, men da med bruk av skala fra 1 til 5, hvor 1 anga *svært lite sannsynlig* og 5 anga *svært sannsynlig*. Også da var studentene samstemte i sin vurdering: Bare 7 % svarte at det ikke var sannsynlig at de ville valgt studiet om igjen, mens 83 % oppga at det var sannsynlig at de ville valgt studiet om igjen. 9 % stilte seg mer nøytrale til dette spørsmålet.

Sett i forhold til andre profesjonsstudier er det lite frafall på bachelorutdanning ved PHS. Vi har sett en svak økning i frafallet de senere år. For kullet som gikk ut våren 2014 hadde 27 av 720 studenter sluttet eller gått ut i permisjon (Årsrapport fra Studieavdelingen 2013/2014). Årsaken til at stadig flere studenter vurderer å slutte er det ikke mulig å svare på ut i fra denne studentundersøkelsen. Dette må følges opp i kvalitative undersøkelser.

- **Å velge studiet om igjen?**

Et tredje spørsmål av mer generell art, er spørsmålet om «hvor sannsynlig det ville være for studentene å velge samme type utdanning om igjen om de skulle tatt det samme valget om igjen»? Kullenes vurderinger er stabile over tid, også i forhold til dette spørsmålet. På en skala fra 1-5 hvor 1 angir *svært lite sannsynlig* og 5 *svært sannsynlig*, oppgir alle tre kull et snitt på 4,3 i denne

vurderingen. Et tilsvarende gjennomsnitt finnes hos både allmennlærerstudenter og sykepleierstudenter ved HIOA (Hatlevik, 2007).

Figur 2: Vile du valgt studiet om igjen om du hadde kunnet? Frekvensoversikt.

Flesteparten av studentene gir positive vurderinger her (modus er 5 for alle tre kull, standardavvik 0,98). 7 % av studentene i 2014 oppgir at det er svært lite eller lite sannsynlig at de ville valgt studiet om igjen mens 9 % oppgir at de er usikre på dette. 1,6 % oppgir «vet ikke». Av kullet som gikk ut i 2013 oppga 6 % at det var svært lite eller lite sannsynlig at de ville valgt studiet om igjen, mens en større andel studenter oppga at de var usikre på dette (14 %). 0,2 oppga «vet ikke» på dette spørsmålet. Av kullet som gikk ut i 2008 oppga 7 % at det ville være svært lite eller lite sannsynlig at de ville valgt studiet om igjen, mens 9 % oppga at de var usikre på dette.

Selv om studentene er kritiske til deler av utdanningen oppgir studentene i dette spørsmålet at de – når det kommer til stykket – ville valgt studiet om igjen hvis de fikk valget på nytt. Kan vi ut i fra dette anslå at studentene ved PHS i all hovedsak er tilfreds med utdanningen de har valgt? Hvis en student er svært misfornøyd med utdanningen vil det være lite sannsynlig at vedkommende svarer svært positivt på dette spørsmålet, for ikke å snakke om hele kullet. Det er likevel grunn til å peke på at andre forhold enn utdanningsinnhold og utdanningskvalitet kan være årsak til at studentene svarer så tydelig positivt på dette spørsmålet. Data fra RECPOL¹ viser at Politihøgskolestudentene er svært motivert for å bli politi. Studentene velger ikke nødvendigvis politiutdanningen fordi de er interessert i utdanningen i seg selv, men på grunn av den sertifisering som utdanningen vil gi dem. Et sterkt, indre engasjement (Commitment) mot å bli politi påvirker derfor trolig studentene i deres tydelig positive svar på dette spørsmålet.

¹ <http://www.phs.no/forskning/forskningsomrader/politiets-organisasjon-kultur-og-adferd/recpol/>

Forskjellige vurderinger mellom studiested og kjønn?

Vi finner ingen forskjeller i studentenes vurdering ut i fra studentenes studiested eller om de har forsvarsbakgrunn eller ikke. Vi finner heller ingen kjønnsforskjeller i de generelle vurderingene fra 2014-kullet. Kvinnelige studenter som gikk ut i 2013 ga uttrykk for å være mer positive til utdanningen (3,4) enn sine mannlige kolleger (3,1). Kvinnene da var også sikrere på å velge studiet om igjen. Snittet for de kvinnelige studentene lå her på 4,5, mens det for mennene lå på 4,2 (signifikanssannsynlighet 0,012).

5. Vurdering av utdanning og undervisning

Hovedfunn

Studentene i alle kull oppfatter at studentevalueringene hverken har stor eller liten betydning. Årets kull oppfatter at studentevalueringene blir noe mer hensyntatt enn i tidligere kull. Det sosiale miljøet blant studentenes oppfattes som meget godt. Dette er en vurdering som holder seg stabil over tid. Arbeidsbelastningen i studiet oppfattes i snitt som hverken stor eller liten. Det er stor spredning innad i kullene i forhold til hvordan man opplever denne arbeidsbelastningen. Vi finner ingen signifikante forskjeller mellom studiestedene. De kvinnelige studentene oppfatter arbeidsbelastningen som mindre enn sine mannlige kolleger.

- **Blir studentenes evaluering hensyntatt?**

Studentene ble bedt om å uttale seg om de er enige eller uenige i følgende utsagn: *Studentenes evaluering blir tatt hensyn til.*

På en skala fra 1 – 7 hvor 1 angir at man er *uenig* og 7 at man er *enig*, legger kullet i 2014 seg på gjennomsnittet på skalaen (4). Gjennomsnittet for kullet som gikk ut i 2013 var 3,5, mens det i 2008 var 3,8. 2013-kullet var minst enige i utsagnet. Årets kull oppfatter altså at studentenes evaluering i større grad enn tidligere år blir hensyntatt. Det er stor spredning i kullet, standardavviket er 2.

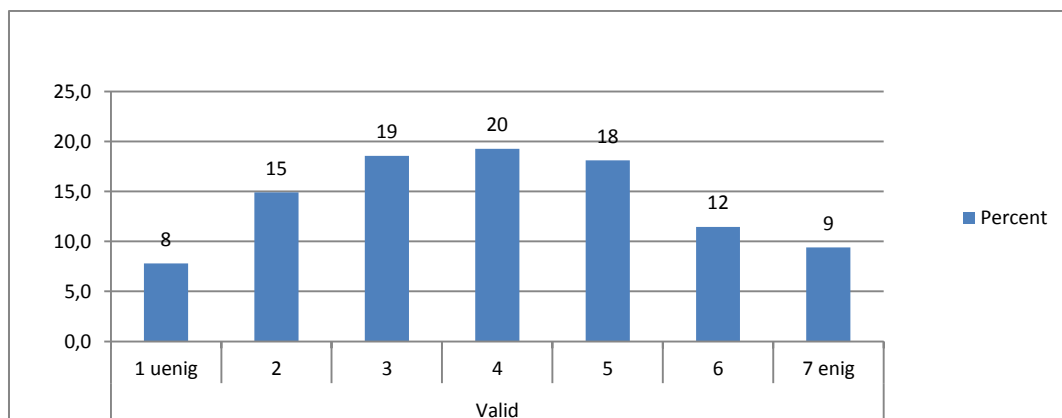
- **Sosialt miljø**

For å fange opp studentenes oppfatning av det sosiale miljøet i studiet ble studentene bedt om å vurdere følgende påstand: *Det er dårlig sosialt miljø blant studentene.* 87 % er uenig i utsagnet. Kullet samler seg i et snitt på 2 (Standardavvik 2). Studentene trives i stor grad med hverandre. Kullene fra 2008 og 2013 vurderer dette på samme måte. Ikke alle studenter oppfatter miljøet som godt. I alle tre kull oppgir en gruppe på 7 – 8 % at de opplever det sosiale miljøet som dårlig.

- **Arbeidsbelastning²**

Studentene blir i spørreundersøkelsen bedt om å vurdere om de er enige eller uenige i følgende utsagn: *Arbeidsbelastningen i studiet er for stor.*

Kullene fra 2013 og 2014 gir uttrykk for at arbeidsbelastningen hverken er for stor eller for liten, og legger seg rundt gjennomsnittsskåren på 4, standardavvik 1,7.

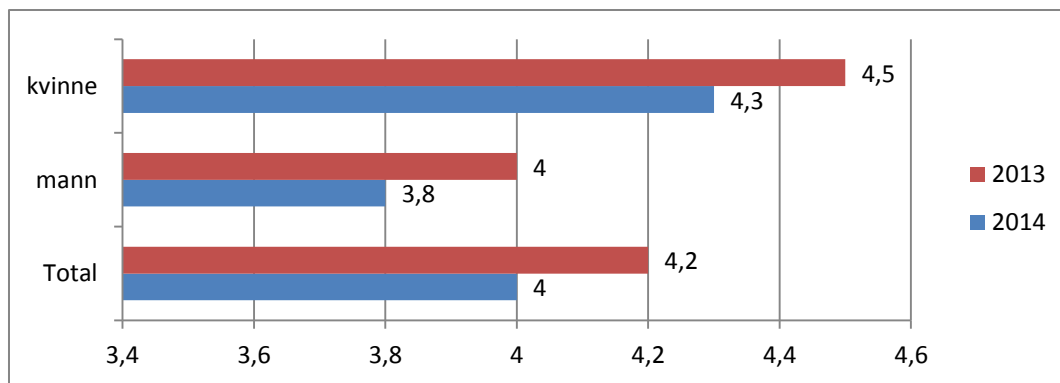

Figur 3 Er arbeidsbelastningen i studiet for stor? Bruk av skala fra 1 – 7 hvor 1 angir at man er uenig og 7 at man er enig. N=436

I kullet fra 2014 oppgir 20 % at de hverken opplever arbeidsbelastningen som for stor eller for liten, 42 % er uenige i utsagnet mens 39 % sier seg enige i dette. 22 % av studentene fra 2013 oppga at de hverken var enige eller uenige i utsagnet, 32 % oppga at de var uenige i at arbeidsbelastningen var for stor, mens 38 % oppga det motsatte. 7 % av dette kullet svarte ikke på spørsmålet.

Vi finner signifikante forskjeller på hvordan kvinner og menn vurderer arbeidsbelastningen. Kvinnene oppfatter arbeidsbelastningen som mindre enn sine mannlige kolleger. Vi finner ingen forskjeller mellom studiestedene på dette punktet.

² Spørsmålet ble ikke stilt til kullet som gikk ut i 2008.

Figur 4: Vurdering av arbeidsbelastning i et kjønnsperspektiv. Bruk av skala fra 1 – 7 hvor 1 angir at man er uenig og 7 at man er enig. 2014: Sig 0,001. 2013: sig 0,017

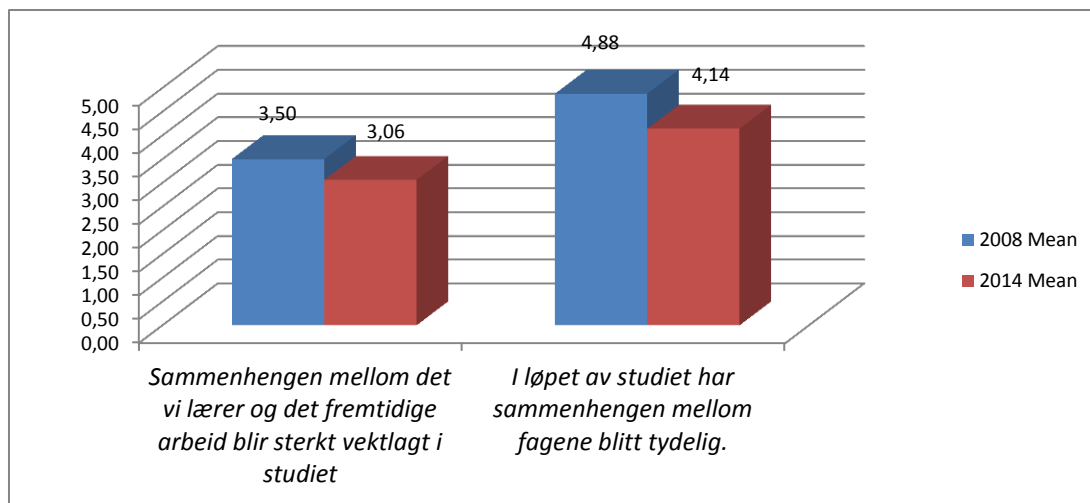
6. Sammenheng mellom fag i utdanning og mellom utdanning og fremtidig arbeid

Hovedfunn

Nasjonal og internasjonal forskning viser at studenter i profesjonsstudier opplever svak sammenheng mellom fag i utdanningen og mellom utdanning og praksisfelt (Heggen og Raaen, 2014, Smeby og Heggen, 2012). Det påvises også klar sammenheng mellom studentenes oppfattelse av sammenheng (i studiet og mellom studie og yrkesfelt) og hvor tilfreds de er med studiet som helhet (Karlsen, 2011). Det pekes derfor på betydningen av å fremme sammenheng (koherens) i profesjonsstudiene.

Studentene blir i vår evaluering bedt om å ta stilling til to utsagn: sammenhengen mellom utdanning og yrke og sammenhengen mellom fag³. Analysene viser at studentene fra 2014 oppfatter at det i mindre grad legges vekt på sammenhengen mellom «det de lærer og det fremtidige arbeid». Kullet gir en noe mer positiv vurdering på spørsmålet om sammenhengen mellom fag. Kullet fra 2014 deler seg tydelig i sine vurderinger her. Ca. 40 % av kullet legger seg på den positive siden av skalaen mens tilsvarende legger seg på den negative.

³ Betegnelsen *fag* er valgt i stedet for *emner* fordi vi ønsket å bruke den samme spørsmålsformulering som i tidligere undersøkelser.

Figur 5 Sammenheng i studiet. Kull 2008 og 2014. Bruk av skala fra 1 – 7 hvor 1 angir at man er uenig og 7 at man er enig.

Det er overraskende stor, signifikant forskjell mellom studentenes vurdering i 2008 og 2014 på begge disse spørsmålene. Forskjellen på vurderingen mellom kullene fra 2008 og 2014 er signifikante (signifikanssannsynlighet 0,000 og 0,001).

Selv om Politihøgskolen på programnivå (rammeplan/fagplan) i nyere tid har lagt vekt på å fremme sammenhengen i utdanningsinnholdet, ser vi at studentene som har gått ut etter ny rammeplan i mindre grad oppfatter sammenhengen i studiet enn de studentene som forholdt seg til fagplaner som var oppdelt i tydeligere fagblokker og delvis organisert i tematiserte moduler.

- **Sammenhengen mellom utdanning og arbeid**

Studentene ved Politihøgskolen oppfatter at det i relativt liten grad legges vekt på sammenhengen mellom utdanningens innhold og det yrket de skal gå inn i. Kullet oppgir et snitt på 3, standardavviket er 1,5. 64 % av kullet sier seg uenige i påstanden om at det legges stor vekt på sammenhengen mellom utdanningens innhold og det fremtidige arbeidet. 11 % stiller seg nøytrale til utsagnet, mens 16 % stiller seg bak dette. 67 % av studentene fra 2013 var også uenige i at det i utdanningen legges vekt på sammenhengen mellom utdanningsinnhold og fremtidig yrke. Da stilte 12 % seg nøytrale til spørsmålet og 14 % var enige i dette.

Kullet fra 2008 ga en mer positiv vurdering av utdanningens vektlegging av sammenhengen mellom utdanning og yrkesoppgaver. I dette kullet sa 30 % seg uenige i utsagnet, 23 % stilte seg nøytrale til dette, mens 46 % sa seg enige i at det ble lagt vekt på sammenhengen i utdanningen.

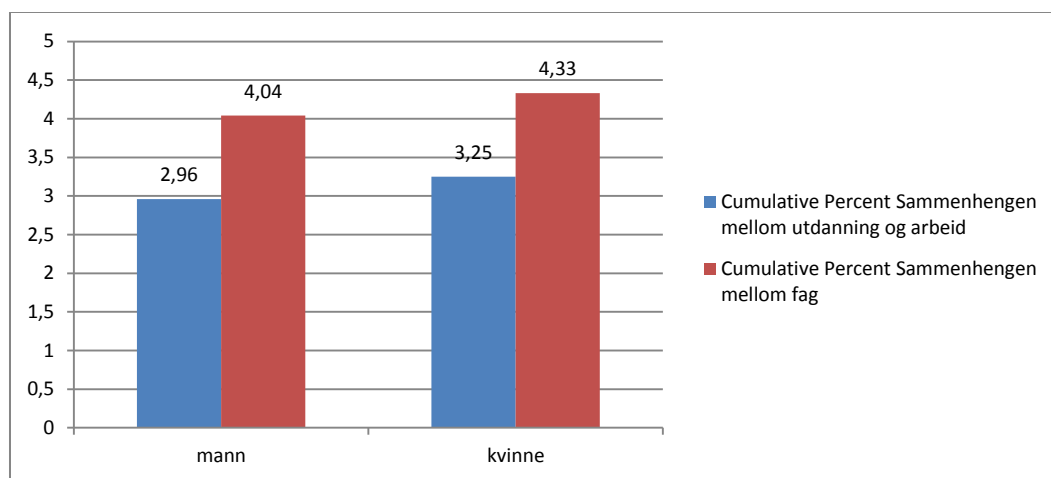
• Sammenhengen mellom fag

Legger utdanningen vekt på sammenhengen mellom fag? I snitt gir studentene fra 2014 en skår på 4 på utsagnet om sammenheng mellom fag, og kullet stiller seg slik hverken enig eller uenig til utsagnet. Standardavviket er 1,6. Også her svært lik studentenes vurdering i 2013 (3,9). 26 % av studentene legger seg på gjennomsnittsskåren (4), 43 % stiller seg i varierende grad (1-3) uenige til utsagnet mens 40 % er enige i dette (5-7). 1 % tar ikke stilling. Studentene fra 2013 ga tilsvarende vurderinger med et snitt på 3,9. Da la 21 % av studentene seg på gjennomsnittsskåren (4), 39 % stilte seg ikke bak utsagnet (1-3) mens 33 % stilte seg bak dette. 1 % tok ikke stilling.

Kullet som gikk ut i 2008 var betydelig mer positive enn de siste kullene. I snitt ga dette 2008-kullet en skår på 4,9. 19 % stilte seg nøytrale til utsagnet, 21 % var uenige mens hele 59 % var enige i dette. Forskjellene mellom kullene er også her store, om enn ikke så stort som i det forrige spørsmålet.

Forskjeller i vurdering mellom studiested, kull og kjønn?

Vi finner ingen signifikante forskjeller i vurderingene for 2014-kullet knyttet til studiested eller forsvarsbakgrunn. Vi finner imidlertid signifikante kjønnsforskjeller, kvinnelige studenter uttrykker seg mer positivt enn sine mannlige kolleger. For begge spørsmål er signifikanssannsynlighet 0,043.

Figur 6. Koherens i utdanningen, kjønnsvariabler. Kull 2014. Bruk av skala fra 1 – 7 hvor 1 angir at man er uenig og 7 at man er enig.

Forskjellen mellom kullet fra 2008 og de øvrige to kull er stor i forhold knyttet til sammenheng. Det er på programnivå arbeidet hardt for å få en bedre sammenheng mellom utdanningens innhold, både innen studieårene og mellom disse. Likevel ser vi at studentene opplever at sammenhengen mellom fag har blitt mindre tydelig. Følges ikke intensjoner i rammeplan og fagplan opp i undervisning i de like hovedområder og emner? Er rammeplan og fagplan for utfordrende å etterleve på

undervisningsnivå? Stig Johannessen påstår at studentene i selve undervisningssituasjonen blir bedt om å ta stilling til hvilke fagansatte de skal være enig med og ikke (Johannessen, 2013). Dette fremmer i så fall ikke sammenheng mellom fag og emner i utdanningen.

Ligger forklaringene på forhold knyttet til fagansattes sammensetning og erfaring fra politiarbeid. Har ordningen med faste tilsatte politifaglærere ført til at de har for lite erfaring med dagens praksis? Er det for lite fokus på at fagansatte underviser på tvers av trinn? Har vi mistet verdifulle sammenhenger i operative emner ved at EVU har fått gjennomføringsansvaret for leiraktiviteter i B3 og ved at PA og fagansatte ikke lengre er leiransvarlige som tidligere?

Kan vurderingsforskjellen skyldes andre forhold enn selve utdanningens innhold og form? Er det ytre faktorer som spiller inn, f. eks den dramatiske opplevelsen for Norge og Norsk politi 22/7-2011, og den påfølgende kritikk mot politiet fra samfunnet generelt og media spesielt? Hva med indre faktorer i etaten og PF-studentenes stadige kritikk mot utdanningen? Påvirker debatten om politiutdanningen i media og Politiforum studentenes syn på sammenheng mellom fag og mellom utdanning og arbeid? Har Politihøgskolen i for liten grad evnet å kommentere denne kritikken?

7. Forventninger til arbeid

Hovedfunn

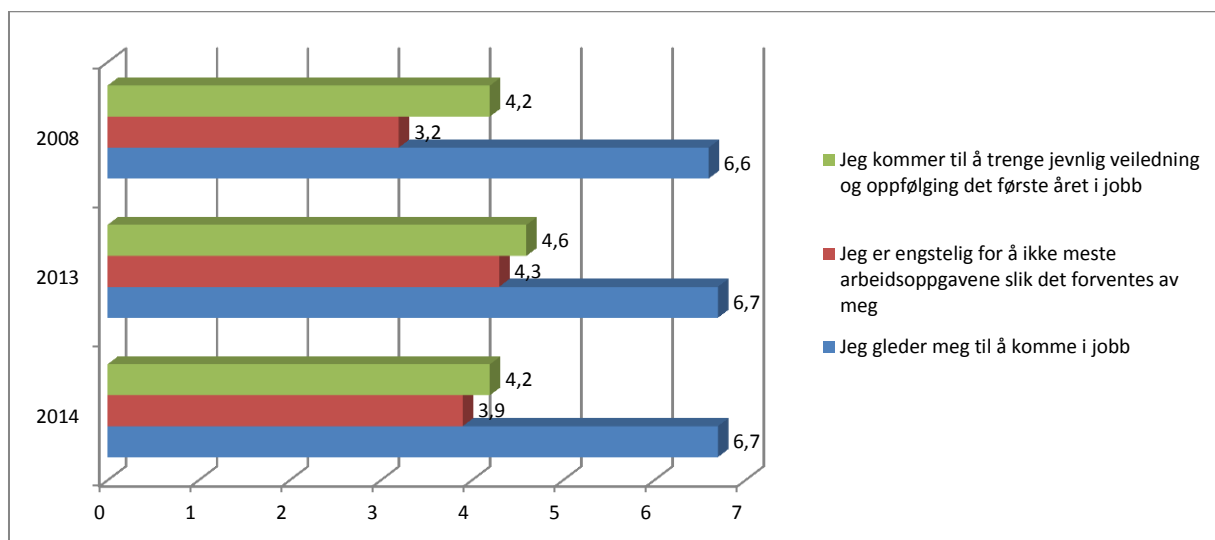
Studentene gleder seg til å starte i jobb! Dette gjelder alle kull. Det er gledelig å lese. Studentene gir samtidig uttrykk for at de er engstelige for å ikke mestre arbeidet som forventes av dem. Studentene fra 2013 og 2014 uttrykker en signifikant større engstelse enn kullet fra 2008. Alle kull gir uttrykk for at de har behov for oppfølging og veiledning etter endt utdanning, det første året i arbeid. Her skiller ikke kullene seg fra hverandre i vurderingen.

- **Gleder seg til å begynne å jobbe!**

Studentene ble bedt om ta stilling til om de gleder seg til å starte i jobb. Et klart flertall gleder seg til dette. På en skala fra 1 til 7 hvor 1 angir *lav verdi* og 7 angir *høy verdi*, gir alle kullene den samme, positive svarskåren på hele 6,7. Det er interessant å merke seg slike stabile, positive vurderinger over tid. Det er likevel ikke et overraskende funn. Dette støttes av tidligere forskning som viser at politihøgskolestudentene er svært bevisste på det å bli politi når de starter studiet, de utmerker seg med høyt Commitment (Fekjær), få slutter i studiet. Analysene i denne rapporten viser også at de aller fleste ville valgt studiet om igjen om de fikk sjansen til dette, dette til tross for at de tydelig kritiserer deler av studiet.

- **Er studentene engstelige for ikke å meste politiarbeidet?**

Studentkullene fra 2014 og 2013 gir i gjennomsnitt uttrykk for at de hverken er engstelige eller ikke engstelige for å klare de oppgaver det forventes av dem som politi. På en skala fra 1 til 7 hvor 1 angir uenig og 7 angir enig, gir kullet fra 2014 et svargjennomsnitt på 3,9 (standardavvik 1,7) mens kullet fra 2013 oppga at de var noe mer engstelige, med et snitt på 4,3.

Figur 7: Forventninger til arbeid i tre kull. Bruk av skala fra 1 – 7 hvor 1 angir at man er uenig og 7 at man er enig.

Kullene er imidlertid delt i synet på dette spørsmålet. I kullet fra 2014 uttrykker 40 % av kullet at de er engstelige for å ikke mestre oppgavene slik det forventes av dem, mens 40 % oppgir at de ikke er engstelige for dette.

I kullet fra 2013 oppga nesten halvparten av kullet at de var engstelige for å ikke mestre arbeidet slik det forventes av dem (48 %) mens 30 % oppga at de ikke var dette. På det samme spørsmålet oppga studentkullet fra 2008 et gjennomsnitt på 3,2. Disse studentene uttrykte at de var mindre engstelige for å ikke mestre arbeidsoppgavene de skal gå inn i. 11 % av dette kullet oppga at de hverken var engstelige eller ikke engstelige for å ikke å meste arbeidsoppgavene som forventet. 60 % oppga at de ikke er engstelige mens 28 % oppga at de er engstelige.

- **Behov for veiledning og oppfølging første året i jobb**

Kullene ble bedt om å ta stilling til følgende påstand: *Jeg kommer til å trenge veiledning og oppfølging det første året i jobb.* Også her ble det brukt en skala fra 1 til 7 hvor 1 angir uenig mens 7 angir enig.

Gjennomsnittet for kullet fra 2014 ligger på midten av svarskaalen: 4,2 (standardavvik 1,7). Også her deler kullet seg i vurderingen av utsagnet. 19 % gir uttrykk for at de hverken er enige eller uenige i

utsagnet, 35 % oppgir at de er uenige, mens 44 % av kullet oppgir at de er enige i utsagnet. Kullet fra 2013 var mer enige i utsagnet enn kullet fra 2014 (gjennomsnitt 4,6). Også da delte kullet seg i vurderingen. Nesten halvparten (48 %) oppga at de ville trenge veiledning og oppfølging det første året mens 24 % oppga at de ikke hadde behov for dette.

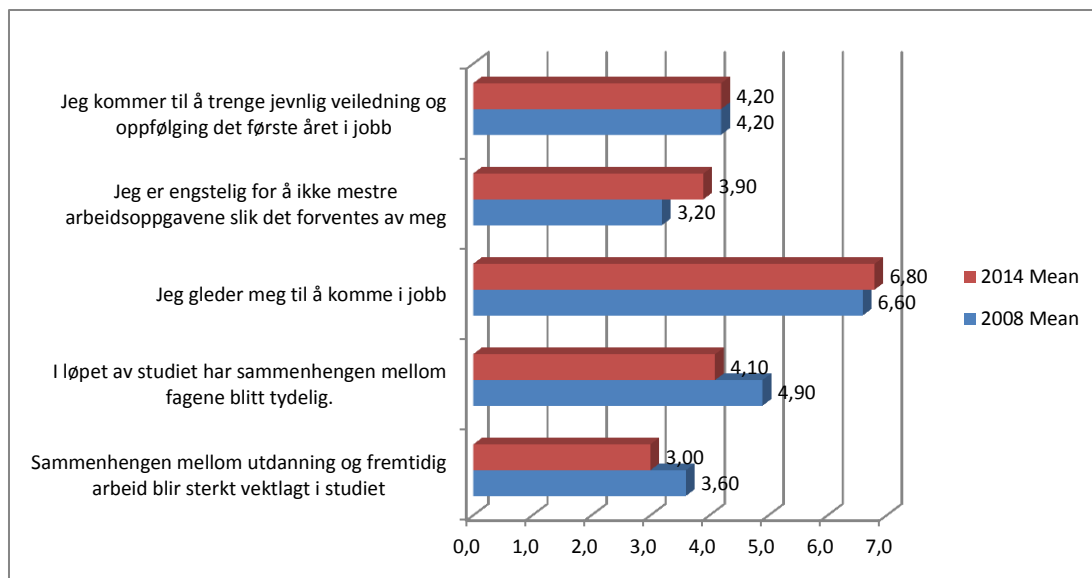
Kullet fra 2008 oppga det samme behovet som årets kull, med samme snitt som årets kull. 36 % av 2008-kullet oppga at de var uenige i utsagnet, mens 41 % oppga at de ville ha dette behovet.

Det er interessant at behovet for oppfølging og veiledning holdes stabilt over tid. Store deler av studentkullene oppfatter at utdanningen kun gir et utgangspunkt for det arbeidet de skal bedrive og at videre kvalifisering skjer i arbeidet. I dag organiseres ikke formalisert kollegaveiledning i politiet, slik tilfellet er for mange andre profesjonsgrupper. Det hadde derfor vært interessant å se nærmere på om og hvordan en slik type oppfølging faktisk skjer i politiet.

Forskjeller i vurdering mellom kull og kjønn?

Studenter med forsvarsbakgrunn (2014) oppgir å være mindre engstelige enn de øvrige i sitt kull (signifikanssannsynlighet, 0,000). Vi finner også signifikante kjønnsforskjeller i både 2013- og 2014-kullene i disse svarene (sig 0,000). Det er signifikante kjønnsforskjeller i kullet fra 2013 på spørsmålet om behov for oppfølging og veiledning når de starter i jobb (signifikantsannsynlighet 0,00). Vi finner ingen kjønnsforskjeller i svarene fra 2014-kullet. Dette er interessant i og med at kjønnsforskjellene var så tydelige i 2013.

Det er interessant å merke seg tydelige forskjeller mellom 2008- og 2014-kullenes vurdering. Ved å sammenstille studentenes forventninger til å starte i jobb og i spørsmål om koherens (sammenheng), ser vi klare signifikante forskjeller i studentenes vurderinger. Kullet fra 2008 var mer positive enn kullet som gikk ut i 2014 sett bort fra spørsmålet om behov for veiledning og oppfølging. Alle forskjeller er signifikante.

Figur 7 Sammenlikning av kullene som gikk ut i 2008 og 2014.

Er det forhold ved Politiutdanningen som er årsak til at studentkullene gir så ulike svar på disse spørsmålene? Henger dette sammen med program og/eller undervisningskvalitet i utdanningen? Har vurderingene andre årsaksforklaringer? Har 22/7-hendelsen i 2011 satt spor hos studentene og bidrar til at kullene vurderer utdanning og forventning til å starte å jobbe slik de gjør? Det har i tiden etter denne dramatiske hendelsen vært et stort fokus på å mestre krevende, operative situasjoner. Forventninger om et effektivt politi rettes mot politiet både i fra media og storsamfunnet generelt også internt i politiet. Har dette i sum påvirket studentene i deres vurdering av både koherens og forventning til å starte i jobb? Forventes det for mye av nyutdannede studenter enn det som er rimelig?

Slike spørsmål må følges opp i kvalitetsarbeidet. Ikke minst blir det viktig å gripe fatt i det faktum at så mange unge mennesker gleder seg til å starte i jobben som politi og samtidig uttrykker at de er engstelige for å ikke mestre de arbeidsoppgavene som de mener forventes av dem.

8. Hvordan vurderer studentene ved PHS våpenopplæringen og sin egen operative kompetanse ved slutten av utdanningen?

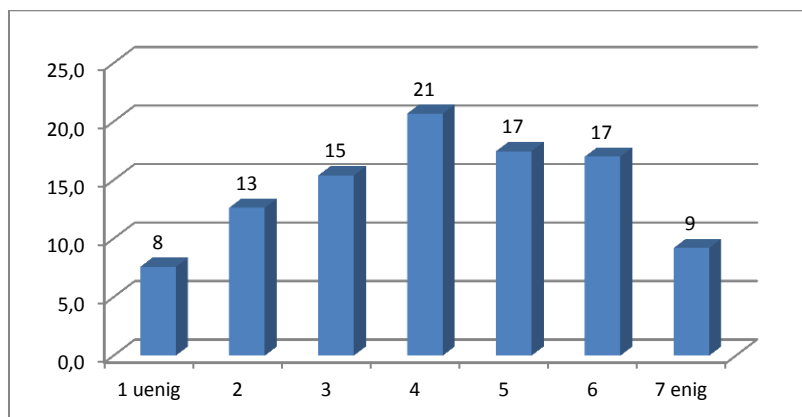
Vårt hovedfunn er at avgangskullet i 2014 er delt i sin vurdering av hvorvidt opplæringen har vært god nok til at de har opparbeidet seg tilstrekkelig operativ kompetanse. Studentene er heller ikke helt entydige i sine oppfatninger av våpenopplæringen. De viktigste resultatene fra denne delen av undersøkelsen oppsummeres i avsnittet nedenfor. Etterpå presenteres funnene mer nyansert.

Hovedfunn

Når vi ved uteksaminering spør studentene ved PHS om de har tilstrekkelig operativ kompetanse og kunnskap, får vi ikke et entydig svar. Jevnt over vurderer studentene sin kompetanse til å være noe over middels. Gjennomsnittet ligger stort sett mellom å ha opparbeidet seg kompetanse i noe grad og i stor grad. Det er imidlertid stor spredning i svarene, slik at noen opplever at de har tilegnet seg denne kompetansen i svært stor grad, og noen i liten eller ingen grad. Skyting er det området der studentene i minst grad opplever å ha tilegnet seg tilstrekkelig kompetanse. Men heller ikke her er studentenes svar unisont: Gjennomsnittsstudenten mener han har opparbeidet seg skyteferdigheter i litt mer enn noen grad. Mannlige studenter og studenter fra Bodø er noe mer fornøyd med eget ferdighetsnivå, men forskjellene er moderate. Erfaring fra forsvaret ser ut til å bety lite for opplevde operative ferdigheter.

Når det gjelder avgangskullets vurdering av våpenopplæringen, ser vi at det er et ønske om at skytetreningen skal være gjennomgående i alle tre studieår, men også at skyteopplæringen bør foregå i siste semester i B3. Dette kan tolkes dithen at mange studenter ønsker både gjennomgående opplæring, og at dette skal intensiveres siste semester. Selv om et flertall av studentene støtter å flytte skyteopplæringen til siste semester, ser vi også at relativt mange ikke ser ut til å mene at dette er sentralt for å få utbytte av våpenopplæringen. Når det gjelder spørsmålet om man får utbytte av å observere medstudenter i simulatoren, er studentene igjen delt i sitt syn. De aller fleste er imidlertid enige i at de lærte mye av simulatorentreningen som de selv gjennomførte.

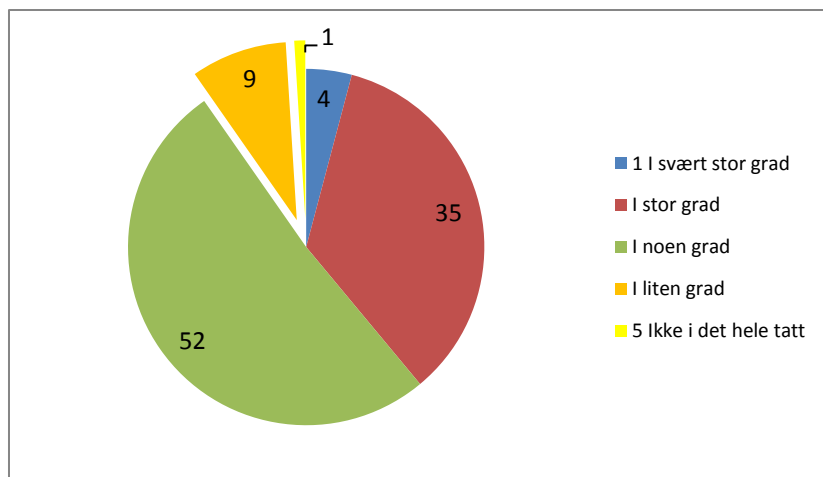
- **Studentenes vurdering av egen operativ kompetanse ved endt utdanning.**

Figur 8 Jeg føler meg kompetent til å delta i en væpnet aksjon når jeg begynner å jobbe.

Som vi ser i figuren, er studentene delt i synet på hvorvidt de føler seg kompetente til å delta i en væpnet aksjon etter uteksaminering. Noe over en tredjedel plasserer seg i den negative enden av skalaen, en av fem er nøytrale, mens litt over 40 % tenderer mot å være enige i at de føler seg kompetente. Det er altså ikke grunnlag for å trekke noen entydig konklusjon om hvorvidt studentene ved politihøgskolen føler seg kompetente for å delta i en væpnet aksjon etter uteksaminering, her er det delte meninger i studentmassen.

En nærmere analyse av tallene viser at menn i større grad føler seg kompetente for deltakelse i en væpnet aksjon enn kvinner. Forskjellen er signifikant og relativt stor: På en skala fra 1 til 7 der 7 betyr at man er *enig* i at man føler seg kompetent, skårer menn i gjennomsnitt 4.6 og kvinner 3.4 (signifikans sannsynlighet=0,000). De som har erfaring fra forsvaret føler seg klart mer kompetente enn de som ikke har det (gjennomsnitt 4.5 blant de som har erfaring fra forsvaret, versus 3.6 blant de som ikke har det. Signifikanssannsynlighet 0,000). Det er ikke signifikante forskjeller mellom studenter fra de ulike studiestedene.

Figur 8: I hvor stor grad har du tilegnet deg tilstrekkelig kompetanse til å delta i ulike politiaksjoner og operasjoner på IP4-nivå?

I figur 9 ser vi at relativt mange av studentene opplever seg som kompetente for politiaksjoner og operasjoner på IP4-nivå. Kun 1 av 10 studenter føler at de i liten grad eller ikke i det hele tatt har tilegnet seg tilstrekkelig kompetanse til å delta på dette. Samtidig bør vi legge merke til at over halvparten sier at de har tilegnet seg slik kompetanse bare i noen grad, mens omtrent 40 % mener de har tilegnet seg dette i svært stor eller stor grad.

	Gj.snitt (std.avvik)	Menn	Kvinner	Forsvarserf	Ikke forsvar	Oslo	Bodø	Kongsv.	Stavern
Politiaksjoner/operasjoner på IP4-nivå	3.3 (0.7)	3.4	3.2*	3.4	3.3*	3.2*	3.5	3.3	3.4
Operativ situasjonsvurdering	3.5 (0.7)	3.5	3.4	3.5	3.4	3.4	3.6	3.4	3.5
Politiets rolle som maktutøver	4.0 (0.6)	4.0	4.1	4.0	4.0	3.9	4.2	4.0	4.0
Skyteferdighet	3.2 (0.9)	3.3	3.1*	3.3	3.1	3.1	3.4	3.2	3.3
Taktisk ferdighet	3.3 (0.7)	3.4	3.3	3.4	3.3	3.3	3.5	3.3	3.4
Lovverk, instruksjer, planverk for op. Tjeneste	3.7 (0.7)	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7	3.8	3.7	3.7
Våpeninstruksen	3.9 (0.7)	3.9	4.0	3.9	4.0	3.9*	4.2	3.8	3.9
Håndtere konfliktdemp. og respektfullt	4.1 (0.7)	4.1	4.3*	4.1	4.2	4.1	4.3	4.1	4.1
N (%)	436	282 (65 %)	154 (35 %)	254 (58 %)	181 (42 %)	180 (41%)	55 (13%)	85 (20%)	115 (26%)

Tabell 1 I hvor stor grad har du tilegnet deg tilstrekkelig kompetanse i/kunnskap om. (5=i svært stor grad, 1= ikke i det hele tatt).

*= signifikant på 5 % nivå.

Tabellen viser at politistudentene er over middels enige i at de i tilstrekkelig grad har tilegnet seg operativ kompetanse og kunnskap. På en skala fra 1 til 5 ligger gjennomsnittet mellom 3.2 og 4.1, altså stort sett mellom *i noe grad* og *i stor grad*. Her er det imidlertid viktig å merke seg at det er stor spredning i studentmassen (standardavvik mellom 0.6 og 0.9). Spør vi studentene om opplæringen har gitt dem tilstrekkelig operativ kompetanse og kunnskap, får vi altså ikke et entydig svar. Studentene er spesielt delt i synet på egne skyteferdigheter (standardavvik 0.9). Studentene opplever

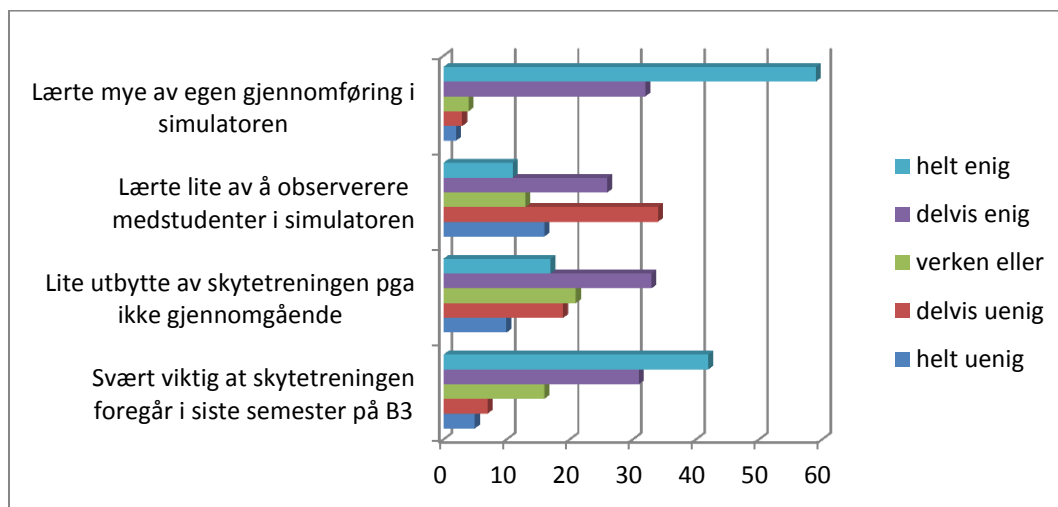
gjennomgående at de i relativt stor grad har tilegnet seg kunnskap om sentrale operative emner (våpeninstruks, lovverk og instruks, å opptre konfliktdepende og respektfullt og politiets rolle som maktutøver). Skåren ligger mellom 3.7 og 4.1, der 4 representerer at man *i stor grad* har tilegnet seg slike kunnskaper. Studentene opplever i noe mindre grad at de har tilegnet operative ferdigheter/evne til praktisk utførelse (skytteferdigheter, taktiske ferdigheter, operativ situasjonsvurdering og kompetanse til å delta i politiaksjoner og operasjoner på IP4-nivå). Her ligger gjennomsnitt nærmere midten av skalaen (mellom 3.2 og 3.5 på en skala fra 1 til 5, der 3 representerer *i noe grad*).

Menn og kvinner er relativt like når det gjelder i hvor stor grad de opplever å ha tilegnet seg operative ferdigheter. Vi ser imidlertid at menn i litt større grad opplever at de har tilegnet seg skyteferdighet og kompetanse for å delta i politiaksjoner og operasjoner på IP4-nivå. Kvinner oppgir i litt større grad at de har tilegnet seg kompetanse i å håndtere situasjoner og personer på en konfliktdepende og respektfull måte. Forskjellene er signifikante, men ikke særlig store (ca. 0.2 på en skala fra 1 til 5).

I motsetning til hva man kanskje ville trodd, ser det ut til at erfaring fra forsvaret betyr lite for om man opplever å ha tilegnet seg tilstrekkelig operativ kunnskap og kompetanse. Vi ser riktignok at de som erfaring fra forsvaret i litt større grad opplever å ha tilegnet seg tilstrekkelig kompetanse for å delta i politiaksjoner og operasjoner på IP4-nivå og skyteferdigheter. Forskjellen i opplevde skyteferdigheter er imidlertid ikke signifikant, og mer avanserte analyser (lineær regresjon, ikke vist her) viser at de forskjellene vi finner mellom studenter med og uten forsvarserfaring skyldes at det er flere menn som har erfaring fra forsvaret. Når vi ser på menn og kvinner for seg, er det ikke forskjeller mellom studenter med og uten forsvarserfaring.

I hovedsak finner vi få signifikante forskjeller mellom studiestedene. Studiested ser altså ut til å ha begrenset betydning for i hvor stor grad studenten opplever å ha tilegnet seg tilstrekkelig operativ kunnskap og kompetanse. Men det er en tendens til at studentene i Oslo er noe mindre fornøyde, og studentene i Bodø noe mer fornøyde. Oslostudentene skårer signifikant lavere når vi spør i hvilken grad de opplever å ha tilstrekkelig kunnskap om våpeninstruksen og kompetanse til å delta i politiaksjoner og operasjoner på IP4-nivå.

- **Studentenes vurdering av organiseringen av våpenopplæringen**

Figur 9 Studentenes vurdering av organiseringen av våpenopplæringen

Figuren viser at studentene ser ut til å være fornøyde med bruken av simulator i undervisningen. De aller fleste studentene rapporterer at de lærte mye av egen gjennomføring i simulatoren: Mer enn 9 av 10 studenter er helt eller delvis enige i utsagnet. Studentene er mer delt når vi spør dem om utbyttet av å observere medstudenter i simulatoren. En drøy tredjedel er helt eller delvis enige i at dette ga dem lite, mens halvparten er uenige i utsagnet og ser altså ut til å ha opplevd det å observere andre i simulatoren som lærerikt.

Halvparten av studentene er enige i at de lærte lite av skytetreningen fordi den ikke var gjennomgående i alle tre studieår. Dette er altså noe mange studenter ser som et problem. Samtidig skal vi merke oss at studentene er delt også her: 3 av 10 er uenige, og ser altså ut til å mene at det ikke er et stort problem at skytetreningen ikke er gjennomgående. Et klart flertall av studentene (7 av 10) sier at det er svært viktig at skytetreningen foregår i tredje semester på B3. Dette er altså noe mange av studentene ved PHS er delvis eller helt enige i. Det er likevel verdt å merke seg at såpass mange som tre av ti studenter ikke har krysset av for at de er enige i dette.

9. Oppsummering

Denne rapporten har gjort rede for studentenes evalueringer fra 2014 sett opp mot de vurderinger som ble gjort i 2013 og 2008 der dette har vært mulig. Det er interessant å merke seg de forhold hvor studentenes vurderinger er svært stabile over tid og der de skilles ad. Studentene som går ut av Politihøgskolen ønsker å starte i politiarbeid, de gleder seg til å starte å jobbe. Følger vi vurderingene

over tid, ser vi imidlertid endringer i kullenes vurderinger på sentrale punkter. De siste kullene er bl.a. mer kritiske til spørsmål knyttet til koherens. 2014- og 2013-kullet mener at sammenhengen mellom utdanning og arbeid og sammenhengen mellom fag er mindre ivaretatt. Dette til tross for at sammenheng mellom utdanning og arbeid tydeliggjort på ramme- og fagplannivå etter at studentene i 2008 var ferdige med sin utdanning. Selv om studentene som gruppe ikke er tvil om at de har tatt rett utdanning, at de gleder seg til å starte å jobbe, ser vi at flere er engstelige for å ikke meste det arbeidet som de skal inn i. Flere enn tidligere uttrykker dette.

Et tilbakevendende spørsmål fra studentene er forhold knyttet til våpenopplæringen. Denne undersøkelsen viser at studentene har ulike meninger om både egen kompetanse og opplæringen. Sett fra studentenes synspunkt er det utvilsomt rom for forbedring av opplæringen ved PHS, spesielt innenfor de operative disiplinene. Samtidig ser vi at det ikke er grunnlag for medieoppslagene om at studentene ved PHS er allment misfornøyde med utdanningen generelt og den operative treningen spesielt. Våre resultater viser riktignok at studentene ved PHS i 2014 er mindre fornøyde enn kullet som gikk ut seks år tidligere. Vårt hovedfunn er likevel at det er delte meninger blant studentene ved PHS. Noen er mindre fornøyde, spesielt med den operative opplæringen, men det er også mange studenter som opplever at de har opparbeidet seg en tilstrekkelig operativ kompetanse for å begynne i jobb, og som er fornøyde med studiet. Å hevde at studentene er svært misfornøyde eller svært fornøyde blir for enkelt i debatten om opplæringen ved PHS.

Det er interessant å merke seg at det er lite forskjeller i studentenes vurderinger mellom de ulike studiesteder. Politiutdanningen skal fremstå som en enhet, til tross for at vi opererer med tre avdelinger. Det i dag benyttes store ressurser i avdelingene på å finne felles løsninger mellom studiestedene. Funnet kan tyde på at de anvende ressursene har ønsket effekt.

Det er også interessant å merke seg at våre kvinnelige studenter vurderer flere spørsmål annerledes enn sine mannlige kolleger. Kvinnene er på flere punkter mer positive til utdanningen enn mennene og de oppfatter arbeidsbelastningen som mindre krevende.

Studentenes vurderinger er en viktig stemme i kvalitetsarbeidet ved høgskolen og skal inngå i fagansattes og studielederes vurdering av utdanning og undervisning. Analysene viser at studentene i for liten grad opplever at deres evalueringer har betydning. Politihøgskolen må i større grad få frem bedre tilbakemeldingssløyer i etterkant av evalueringer. Ikke minst blir det viktig å kommunisere variasjonen i studentgruppens vurderinger. Årets studentevaluering viser tydelig at studentkullet ikke er en ensartet gruppe, det er ofte stor spredning i vurderingene som gjøres. Studenter og høgskolens ledelse kan være uenige i organiseringen av både utdanning og undervisning. Det er uansett viktig at

fagansatte og studieledere kommuniserer årsakene til at endringer eventuelt ikke gjøres når studentene har klare ønsker om endringer i utdanningen.

10. Kilder

- Johannessen, S. (2013). *Politikultur: Identitet, makt og forandring i politiet*. Trondheim: Akademika.
- Hatlevik, I. & Riksaasen, K. (2009). *Avgangsstudenten: Studentenes vurdering av undervisning, praksis, studieforhold, tilegnet kompetanse, studieatferd og fremtidig utdanning*. (HiO-notat 2009 nr 2). Oslo: Høgskolen i Oslo, Senter for profesjonsstudier.
- Heggen, K. & Raaen, F. D. (2014). Koherens i lærerutdanninga. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 98(1), 3-13.
- Hove, K. (2010). *Avsluttende studentevaluering i Bachelorutdanningen: Avgangsstudenters vurdering av undervisning og utdanning ved Politihøgskolen, Kull 05–08*. Oslo: Politihøgskolen.
- Karlsen, H (2011). *Klare for arbeidslivet?: En drøfting av metodiske utfordringer for måling av læringsutbytte i høyere utdanning*. (Rapport 42/2011). Oslo: NIFU.
- Universitas. (2014, 21. mai). *Føler seg utrygge med våpen*. Hentet 11. september fra <http://universitas.no/nyhet/59501/foleseg-utrygge-med-vapen>